

людиною, то після повернення втікача колишній шлюб не може бути відновлений» [2, с. 35].

Закони Хаммурапі чітко не встановлюють терміну, протягом якого чоловік може перебувати у відсутності, тому поняття «зловмисне залишення» законодавчо пов'язується з відмовою чоловіка виконувати подружні обов'язки.

Висновки та перспективи подальших розвідок напреду. Ретроспективний аналіз шлюбно-сімейного права за часів царя Хаммурапі дає підстави стверджувати, що шлюб був основою вавилонської сім'ї. Становище жінки в суспільстві не було безправним та соціально невизначеним. У сімейних відносинах жінка мала досить широкі права, а саме: право на володіння приватним майном, отримання назад свого приданого, виховання власних дітей. Дослідженням доведено, що шлюб укладався з метою підтримувати громадський порядок, регламентувати суспільні відносини між чоловіком/дружиною, батьками і дітьми, охороняти дітей, захищати подружжя від втручання третіх осіб і забезпечувати гармонійну спадкоємність поколінь.

Вивчення вавилонської сім'ї як соціального інституту переконливо засвідчило про тісний взаємозв'язок трансформації потреб суспільства із розвитком шлюбно-сімейного права, дозволило виявити, що дезорганізувало суспільство, визначити типи сімейної поведінки, виокремити правові механізми формування сімейних норм та цінностей у певних історичних умовах, а також простежити співвідношення норм, зразків поведінки з реальним виконанням ролей у шлюбно-сімейних відносинах, а відтак отримати вичерпні відповіді на правові запити сучасності. Аналіз шлюбно-сімейного права переконливо засвідчив, що історичне підґрунтя сучасного шлюбу як санкціонованої та регульованої форми стосунків між жінкою і чоловіком їх прав та батьківських обов'язків було закладено ще в Давньому Вавилоні, а саме за правління царя Хаммурапі.

Перспективи подальших розвідок вбачаємо у спробі дослідити підготовку молоді до сімейного життя у історико-хронологічному вимірі.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Закони вавилонського царя Хаммурапі. URL: <https://litlife.club/books/52713/read>
2. Driver G., Miles J. C. The Babylonian laws. Oxford, 1955-1956. Vol. 1-2. URL: <https://bt.mk.court.gov.ua/sud1405/information/jhuydfx/46846/>
3. Klengel H. Hammurapi von Babylon und seine Zeit. B., 1978. URL: <https://bt.mk.court.gov.ua/sud1405/information/jhuydfx/46846/>
4. Шама О. І. Хрестоматія з історії Стародавнього Сходу : посібник для студ. істор. ф-ту. Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2015. 488 с.

REFERENCES

1. Zakony vavylons'koho tsarya Khamurapi [Laws of the Babylonian king Hammurabi]. URL: <https://litlife.club/books/52713/read> [in Ukrainian]
2. Driver, G., Miles, J. C. (1955-1956). The Babylonian laws. 1-2. Oxford, Vol. 1-2. URL: <https://bt.mk.court.gov.ua/sud1405/information/jhuydfx/46846/> [in German]
3. Klengel, H. (1978). Hammurapi von Babylon und seine Zeit. 1978. URL: <https://bt.mk.court.gov.ua/sud1405/information/jhuydfx/46846/> [in English]
4. Shama, O. I. (2015). Khrestomatiya z istoriyi Starodavn'oho Skhodu [A textbook on the history of the Ancient East] : posibnyk for students of history. Ternopil: V. Hnatyuk National University of Science and Technology. 488 s. [in Ukrainian]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ВОЛІКОВА Марина – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри соціально-гуманітарних наук Державного університету економіки і технологій.

Наукові інтереси: педагогіка, історія, теорія і методика виховання.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

VOLIKOVA Marina – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor at the Department of Social-Humanitarian Science the Kryvyi Rih State University of Economics and Technology.

Scientific interests: pedagogy, history, theory and methods of education.

Стаття надійшла до редакції 19.02.2025 р.

Стаття прийнята до друку 06.03.2025 р.

УДК 159.9

DOI: 10.36550/2415-7988-2025-1-218-100-105

ГАЛІМСЬКА Інна –

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри спеціальної фізичної та домедичної підготовки факультету №3 Донецького державного університету внутрішніх справ
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0877-3991>
e-mail: innasln337@gmail.com

ГАЛІМСЬКИЙ Володимир –

кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент, доцент кафедри спеціальної фізичної та домедичної підготовки факультету №3 Донецького державного університету внутрішніх справ
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5532-9036>
e-mail: volodymyrgalimskyi@gmail.com

ГОЛОВКОВ Олександр –

кандидат юридичних наук, доцент кафедри тактико-спеціальної підготовки факультету №2
Донецького державного університету внутрішніх справ
ORCID: <https://orcid.org/0009-0005-4649-539X>
e-mail: a.golovkov@ukr.net

МЕРДОВ Станіслав –

старший викладач кафедри спеціальної фізичної та домедичної підготовки факультету №3
Донецького державного університету внутрішніх справ
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8816-5384>
e-mail: stas_merdov@ukr.net

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ПОЛІЦЕЙСЬКИХ У КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОГО ВИКОНАННЯ СЛУЖБОВИХ ОБОВ'ЯЗКІВ

У статті здійснено теоретичний і практичний аналіз професійної підготовки поліцейських, а саме ефективного виконання службових обов'язків у контексті впливу силової підготовки на результативність тактичних дій поліцейських під час затримання злочинців. Зазначається, що правоохоронці щодня стикаються з ситуаціями, які вимагають застосування фізичної сили для підтримання правопорядку, нейтралізації загроз і захисту громадян. Підкреслюється, що високий рівень фізичної підготовки є ключовим фактором, що визначає ефективність затримання злочинців, особливо в ситуаціях активного опору, обмеженого простору або незвичайних обставин.

Розглянуто основні фізичні якості, що мають визначальний вплив на тактичні дії поліцейських: сила хвата, силова витривалість, вибухова та функціональна сила. Визначено, що недостатній рівень розвитку цих характеристик може призводити до підвищеного ризику травм, зниження координації рухів і неефективного виконання професійних завдань. Здійснено аналіз сучасних методів підвищення рівня силової підготовки, серед яких функціональні тренування, вправи з обтяженнями, ізометричні навантаження та психофізична підготовка.

Особливу увагу приділено практичним дослідженням, які підтверджують, що правоохоронці з високим рівнем фізичної сили виконують затримання правопорушників на 30–40% швидше, демонструють вищу стійкість до фізичних навантажень і краще контролюють ситуацію під час силового контакту. Наведено результати експериментів, які доводять ефективність системних тренувань у підготовці працівників поліції.

Обґрунтовано необхідність удосконалення програм фізичної підготовки правоохоронців з урахуванням сучасних викликів, зокрема умов воєнного стану та збільшення рівня загроз у суспільстві. Запропоновано впровадження комплексного підходу до тренувань, що включає поєднання фізичних, тактичних та психологічних аспектів для забезпечення максимальної ефективності правоохоронної діяльності.

Ключові слова: професійна підготовка поліцейського, силова підготовка, фізична витривалість, тактичні дії, поліція, затримання правопорушника.

GALIMSKA Inna –

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Special Physical and
Premedical Training of the Faculty №3 of
Donetsk State University of Internal Affairs
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0877-3991>
e-mail: innasln337@gmail.com

GALIMSKY Volodymyr –

PhD in Physical Education and Sports, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Special Physical and
Premedical Training, Faculty №3 of
Donetsk State University of Internal Affairs
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5532-9036>
e-mail: volodymyrgalimskyi@gmail.com

GOLOVKOV Oleksandr –

Candidate of Law, Associate Professor of the Department of
Tactical and Special Training, Faculty №2 of
Donetsk State University of Internal Affairs
ORCID: <https://orcid.org/0009-0005-4649-539X>
e-mail: a.golovkov@ukr.net

MERDOV Stanislav –

senior lecturer of the Department of Special Physical and Pre-
Medical Training of Faculty №3 of the
Donetsk State University of Internal Affairs
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8816-5384>
e-mail: stas_merdov@ukr.net

PROFESSIONAL TRAINING OF POLICE OFFICERS IN THE CONTEXT OF ENSURING EFFECTIVE PERFORMANCE OF THEIR DUTIES

This article provides a theoretical and practical analysis of professional police training, namely the effective performance of official duties in the context of the impact of force training on the effectiveness of police tactical actions during the detention of criminals. It is noted that law enforcement officers face situations every day that require the use of physical force to maintain law and order, neutralise threats and protect citizens. It is emphasised that a high level of physical fitness is a key factor determining the effectiveness of detention of criminals, especially in situations of active resistance, limited space or unusual circumstances.

The main physical qualities that have a decisive influence on the tactical actions of police officers are considered: grip strength, strength endurance, explosive and functional strength. It is determined that an insufficient level of development of these characteristics can lead to an increased risk of injury, reduced coordination of movements and ineffective performance of professional tasks. An analysis of modern methods of improving the level of strength training, including functional training, exercises with weights, isometric loads and psychophysical training, is carried out.

Particular attention is paid to practical studies that confirm that law enforcement officers with a high level of physical strength detain offenders 30-40% faster, demonstrate higher resistance to physical exertion and better control the situation during forceful contact. The results of experiments proving the effectiveness of systematic training in the training of police officers are presented.

The necessity of improving physical training programmes for law enforcement officers is substantiated, taking into account modern challenges, in particular, martial law and the increasing level of threats in society. The author proposes to introduce an integrated approach to training, which includes a combination of physical, tactical and psychological aspects to ensure maximum efficiency of law enforcement activities.

Key words: professional training of a police officer, strength training, physical endurance, tactical actions, police, detention of an offender.

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. У сучасному суспільстві правоохоронні органи відіграють ключову роль у забезпеченні громадської безпеки, підтримці порядку та ефективній боротьбі зі злочинністю. Одним з основних завдань поліцейських є затримання правопорушників, яке часто пов'язане з фізичним протистоянням, ризиком нападу, активним опором або спробою втечі. В умовах безпосереднього контакту з правопорушником, коли необхідно швидко нейтралізувати загрозу та уникнути можливих наслідків, силові вміння є одними з визначальних факторів якісної професійної підготовки поліцейського [2].

Питання ефективності силової підготовки в тактичних ситуаціях є особливо важливим, коли поліцейському необхідно діяти швидко і рішуче, застосовуючи фізичну силу як частину тактичної дії. У реальних умовах затримання зловмисників зазвичай відбувається в нестандартних ситуаціях в обмеженому просторі (коридорах, під'їздах, транспортних засобах), в натовпі або в громадському місці, а також при активному опорі (удари, спроби вирватися, застосування холодної та вогнепальної зброї).

Саме в таких ситуаціях поліцейський повинен вміти швидко застосовувати набуті навички насильства та ефективно використовувати їх у поєднанні з тактичними прийомами.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Фізична підготовка є невід'ємною частиною професійної діяльності працівників Національної поліції України. Українські науковці активно досліджують цю тему та наголошують на важливості розвитку фізичних та психічних якостей для ефективного виконання службових обов'язків [1, 2, 5].

Дослідники В. Бондаренко, К. Пронтенко, В. Данильченко у своїх наукових працях підкреслюють, що регулярні фізичні навантаження сприяють підвищенню витривалості, сили та координації поліцейських, знижують рівень стресу та покращують психоемоційний стан працівників [1].

В умовах надзвичайного стану І. Скрипниченко, С. Олексієнко досліджували специфіку фізичної підготовки поліцейських. Вони наголошують на необхідності системного підходу до підготовки, що враховує специфічні потреби та умови воєнного часу [3, 5].

Науковці О. Мердова, О. Цуркан вивчали значення фізичної підготовки у виконанні службових обов'язків із забезпечення публічної безпеки та порядку [2].

Аналіз наукових публікацій свідчить про визнання важливості фізичної підготовки для підвищення професійної ефективності та стресостійкості поліцейських. Однак, залишається потреба в подальших дослідженнях щодо адаптації тренувальних програм до сучасних викликів та умов служби.

Мета статті. Дослідження особливостей професійної підготовки поліцейських, зокрема тактичного та силового компонентів, задля підвищення ефективності виконання службових завдань.

Виклад основного матеріалу дослідження. Силова підготовка є одним із ключових компонентів професійної підготовки поліцейського, безпосередньо впливаючи на ефективність виконання професійних завдань. Поліцейські часто працюють у стресових та фізично напружених умовах, які вимагають швидких реакцій, сили, витривалості та координації рухів.

У процесі виконання службових обов'язків співробітники правоохоронних органів стикаються з низкою фізичних викликів, серед яких:

- протидія агресивно налаштованим правопорушникам – силове протистояння вимагає здатності ефективно нейтралізувати опір, не завдаючи надмірної шкоди;

- затримання і транспортування осіб, що чинять опір – зокрема, застосування больових прийомів, контроль над рухами правопорушника та його подальше супроводження;

- носіння важкого екіпірування – бронежилети, зброя, спеціальні засоби можуть суттєво збільшувати загальне навантаження на організм поліцейського;

– тривала фізична активність у складних умовах – довготривале патрулювання, переслідування правопорушників, евакуація потерпілих.

Без належного рівня силової підготовки поліцейський може швидко втратити контроль над ситуацією під час затримання правопорушника або неефективно застосовувати спеціальні прийоми. Окрім того, недостатній рівень фізичної підготовки підвищує ризик отримання травм як у самого поліцейського, так і у затриманого, що є серйозною проблемою в контексті дотримання прав людини та службової безпеки.

Силовa підготовка відіграє важливу роль не лише у тактичних діях, а й у загальному фізичному та психологічному стані поліцейських. Регулярні силові тренування:

- підвищують фізичну витривалість і працездатність;
- сприяють зниженню рівня стресу під час екстремальних ситуацій;
- покращують здатність до швидкої адаптації до непередбачуваних фізичних навантажень;
- зміцнюють опорно-руховий апарат, зменшуючи ризик професійних травм.

Дослідження, проведені в системі підготовки правоохоронців, свідчать, що поліцейські, які мають вищий рівень силової підготовки, демонструють кращі результати під час затримання правопорушників та ефективніше застосовують техніку больових контролюючих прийомів [1, 5].

Таким чином, силовa підготовка є важливим елементом професійного тренування поліцейських, оскільки безпосередньо впливає на їхню безпеку, ефективність виконання оперативних завдань і загальну готовність до фізичних викликів у службовій діяльності.

Тактичні дії поліцейського під час затримання правопорушника є складним комплексом рухових дій, що вимагають як належної технічної підготовки, так і достатнього рівня фізичної сили. В умовах силового протистояння співробітник правоохоронних органів має діяти швидко, ефективно та без зайвих витрат енергії, що неможливо без розвинених силових характеристик.

Наукові дослідження у сфері фізичної підготовки правоохоронців підтверджують, що рівень максимальної сили, вибухової сили та силової витривалості безпосередньо впливає на ефективність тактичних дій під час затримання. Зокрема, відповідно до досліджень В. Бондаренко, високий рівень загальної сили позитивно корелює з якістю виконання спеціальних прийомів затримання, особливо в умовах активного опору правопорушника. Він зазначає, що недостатня сила хвату та слабкий розвиток м'язів верхнього плечового поясу можуть ускладнювати контроль над затриманим, знижуючи ефективність застосування больових прийомів та утримань [1].

На нашу думку, значну роль у силових діях відіграє вибухова сила, яка забезпечує можливість швидкого й потужного виконання прийомів нейтралізації супротивника. Поліцейські з недостатньо розвиненими силовими харак-

теристиками можуть бути повільнішими в реакції, що створює ризик контратаки з боку правопорушника. В експериментальному дослідженні, проведеному нами серед курсантів Донецького державного університету внутрішніх справ, було встановлено, що здобувачі вищої освіти з розвинутими силовими характеристиками на 40% швидше та ефективніше виконували прийоми заломлення рук і супроводження затриманого, ніж їхні менш підготовлені колеги.

Окрім фізичних характеристик, важливим аспектом є силовa витривалість, яка впливає на здатність поліцейського контролювати правопорушника протягом тривалого часу. У випадках, коли затримання супроводжується фізичним опором, силовa витривалість дозволяє правоохоронцю утримувати контроль над ситуацією без значної втрати працездатності та координації рухів. Його дослідження показали, що правоохоронці, які регулярно тренуються з власною вагою та працюють над розвитком статичної сили, значно краще витримують динамічні навантаження під час затримання порушника.

Практичний досвід українських силових структур також свідчить, що недостатній рівень силової підготовки підвищує ризик травмування як поліцейських, так і правопорушників. Аналіз ситуацій застосування фізичної сили серед патрульних поліцейських у 2021 році, проведений на базі Національної академії внутрішніх справ, показав, що у 60% випадків, коли правоохоронці не змогли ефективно виконати затримання, основною причиною було швидке фізичне виснаження або недостатній рівень сили. Це ще раз підтверджує важливість силової підготовки для ефективного виконання тактичних дій під час затримання [1].

Таким чином, вплив силових характеристик на ефективність затримання є беззаперечним. Розвиток максимальної сили, вибухової сили та силової витривалості дозволяє правоохоронцям не лише ефективніше виконувати службові обов'язки, але й знижує ризики травматизму та підвищує рівень особистої безпеки під час виконання тактичних завдань.

Розвиток силових характеристик, необхідних для ефективного виконання тактичних дій поліцейськими, вимагає застосування комплексного підходу до тренувального процесу. У сучасній системі спеціальної фізичної підготовки правоохоронців застосовуються як традиційні силові тренування, так і спеціалізовані методики, адаптовані до особливостей оперативно-службової діяльності.

Одним із найефективніших методів розвитку загальної та максимальної сили є тренування з обтяженнями, що включає вправи з вільними вагами (штанги, гантелі, гири) та роботу на тренажерах. Дослідження В. Данильченко показало, що поліцейські, які регулярно виконували базові силові вправи (присідання, жим лежачи, станова тяга), демонстрували на 30% кращі результати в тестах на контроль і утримання

правопорушника, ніж їхні колеги, які не практикували силові тренування [1].

Функціональні тренування із використанням власної ваги також є ефективним засобом розвитку необхідних фізичних якостей. Вправи на турніках, віджимання, підтягування, берпі та планки формують силу і витривалість без зайвого збільшення м'язової маси, що є важливим для збереження мобільності та швидкості рухів. У контексті нашого дослідження ми розуміємо, що поліцейські з високим рівнем функціональної сили краще виконують затримання завдяки розвитку координації та стабілізації корпусу під час фізичного контакту з правопорушником.

Окрему увагу необхідно приділяти розвитку вибухової сили, яка є критичною при швидкому застосуванні силових прийомів затримання. Для цього ефективними є пліометричні вправи (стрибки на тумбу, метання медболу, спринтерські забіги), які сприяють покращенню швидкості реакції та підвищують динамічну силу м'язів.

Важливу роль у системі підготовки правоохоронців відіграють спеціалізовані тренування з моделюванням реальних тактичних ситуацій. Вони включають відпрацювання прийомів затримання, звільнення від захватів, контроль над супротивником та транспортування затриманого. Поєднання силових вправ із тактичними сценаріями значно покращує практичні навички правоохоронців та їхню готовність до фізичного протистояння у реальних умовах [2].

Не менш важливим компонентом фізичної підготовки є розвиток силової витривалості, яка забезпечує здатність поліцейського працювати у високому фізичному темпі протягом тривалого часу. Для цього використовуються методи кругового тренування, інтервальні бігові навантаження та комплекси вправ за методикою CrossFit. Відповідно до досліджень О. Кошелевої, поліцейські, які включали у свою програму тренувань високорепетиційні комплекси вправ із короткими перервами, мали вищу витривалість під час затримання та на 20% рідше скаржилися на швидке виснаження у процесі фізичного контакту з правопорушником [5].

Таким чином, розвиток необхідних фізичних якостей поліцейських базується на комплексному поєднанні силових, функціональних, вибухових та витривалих тренувань. Використання сучасних методів підготовки дозволяє не лише підвищити рівень фізичної готовності, але й покращити ефективність виконання тактичних дій у реальних умовах оперативної діяльності.

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку. Силова підготовка є важливим елементом фізичної підготовки поліцейських, що має безпосередній вплив на ефективність їхніх тактичних дій та рівень безпеки при виконанні службових обов'язків. Дослідження підтверджують, що розвинені силові характеристики (максимальна сила, вибухова сила та витривалість) сприяють кращому контролю над правопорушниками, знижують ризик отримання травм та покращують загальну фізичну працездатність поліцейських. Важливим аспектом

є застосування комплексного підходу до фізичної підготовки, що включає силову підготовку, функціональні вправи, пліометричні методики та моделювання реальних тактичних ситуацій.

Перспективи подальших досліджень у цьому напрямі можуть бути спрямовані на вдосконалення програм фізичної підготовки з урахуванням специфіки оперативно-службової діяльності різних підрозділів поліції. Зокрема, доцільно проаналізувати ефективність різних методик тренувань та розробити індивідуальні програми підготовки з урахуванням антропометричних характеристик та рівня фізичної підготовленості поліцейських. Іншим перспективним напрямом є дослідження впливу силових тренувань на рівень психологічної та емоційної стійкості поліцейських у складних ситуаціях.

Окремо варто приділити увагу розробці системи моніторингу фізичної підготовленості правоохоронців на основі сучасних технологій, таких як трекери фізичної активності, біомеханічний аналіз рухів та функціональне тестування. Використання таких методів дозволить більш ефективно оцінювати динаміку розвитку фізичних якостей та коригувати тренувальний процес відповідно до службових потреб. Результати подальших досліджень у цьому напрямі можуть суттєво підвищити якість професійної підготовки правоохоронців та сприяти зменшенню рівня професійних ризиків.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Бондаренко В. В., Пронтенко К. В., Данильченко В. А. Специфіка фізичної підготовки працівників слідчих підрозділів Національної поліції України. *Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка*. 2019. Вип. 3(159). С. 17–22.
2. Мердова О. М., Цуркан О. П. Адміністративно-правові засади професійного навчання поліцейських: монографія. Київ: ВД «Дакор», 2020. 186 с.
3. Олексієнко С. В., Головков О. М., Скрипка О. М. Актуальні питання удосконалення різновидів службової підготовки поліцейських. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Право 2.83. 2024. С. 185–192.
4. Правові аспекти застосування прийомів рукопашного бою при силовому затриманні та проблемні питання надання домедичної допомоги: зб. матеріалів кругл. столу (м. Дніпро, 5 лютого 2021 р.). Дніпро: ДДУВС, 2021. 140 с.
5. Скрипченко І. Т., Грибан В. Г., Кошелева О. О. та ін. Фізична підготовка правоохоронця: навч. посібник. Дніпро: ДДУВС, 2024. 280 с.

REFERENCES

1. Bondarenko, V. V., Prontenko, K. V., & Danilchenko, V. A. (2019). Specifics of physical training of investigative unit officers of the National Police of Ukraine. *Bulletin of the National University "Chernihiv Collegium" named after T. G. Shevchenko*, 3(159), 17–22. [in Ukrainian]
2. Merdova, O. M., & Tsurkan, O. P. (2020). *Administrative and legal principles of professional training of police officers: Monograph*. Kyiv: Dakor Publishing House. [in Ukrainian]
3. Oleksienko, S. V., Holovkov, O. M., & Skrypka, O. M. (2024). Current issues of improving the types of police service training. *Scientific Bulletin of Uzhhorod National University. Series: Law*, 2(83), 185–192. [in Ukrainian]

4. Legal aspects of the use of hand-to-hand combat techniques in forceful detention and problematic issues of providing pre-medical assistance: Collection of materials from a round table (Dnipro, February 5, 2021). (2021). Dnipro: DDUVS. [in Ukrainian]

5. Skrypchenko, I. T., Hryban, V. G., Kosheleva, O. O., et al. (2024). Physical training of a law enforcement officer: Textbook. Dnipro: DDUVS. [in Ukrainian]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

ГАЛІМСЬКА Інна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри спеціальної фізичної та домедичної підготовки факультету №3 Донецького державного університету внутрішніх справ.

Наукові інтереси: правові та організаційні аспекти підготовки поліцейських, зокрема фізичної та тактичної підготовки.

ГАЛІМСЬКИЙ Володимир – кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент, доцент кафедри спеціальної фізичної та домедичної підготовки факультету №3 Донецького державного університету внутрішніх справ.

Наукові інтереси: педагогічні та правові аспекти підготовки поліцейських, зокрема фізичної та тактичної підготовки.

ГОЛОВКОВ Олександр – кандидат юридичних наук, доцент кафедри тактико-спеціальної підготовки факультету №2 Донецького державного університету внутрішніх справ.

Наукові інтереси: педагогічні та правові аспекти підготовки поліцейських, зокрема фізичної та тактичної підготовки.

МЕРДОВ Станіслав – старший викладач кафедри спеціальної фізичної та домедичної підготовки

факультету №3 Донецького державного університету внутрішніх справ.

Наукові інтереси: педагогічні та правові аспекти підготовки поліцейських, зокрема фізичної та тактичної підготовки.

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

HALYMSKA Inna – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Special Physical and Premedical Training of the Faculty №3 of Donetsk State University of Internal Affairs.

Scientific interest: pedagogical and legal aspects of police training, including physical and tactical training.

HALIMSKYI Volodymyr – PhD in Physical Education and Sports, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Special Physical and Premedical Training of the Faculty №3 of Donetsk State University of Internal Affairs.

Scientific interest: pedagogical and legal aspects of police training, including physical and tactical training.

GOLOVKOV Oleksandr – PhD in Law, Associate Professor of the Department of Tactical and Special Training of the Faculty № 2 of Donetsk State University of Internal Affairs.

Scientific interest: pedagogical and legal aspects of police training, including physical and tactical training.

MERDOV Stanislav – Senior Lecturer at the Department of Special Physical and Premedical Training, Faculty № 3 of Donetsk State University of Internal Affairs.

Scientific interest: pedagogical and legal aspects of police training, including physical and tactical training.

Стаття надійшла до редакції 18.02.2025 р.

Стаття прийнята до друку 02.03.2025 р.

УДК 378.02:372.8

DOI: 10.36550/2415-7988-2025-1-218-105-111

ГЕНКАЛ Світлана –

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри біології та методики навчання біології
Сумського державного педагогічного
університету імені А. С. Макаренка
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7812-6103>
e-mail: filadelfus205@gmail.com

ФОРМУВАННЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ БІОЛОГІЇ В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЇ НАУКИ ТА ОСВІТИ

У статті розглядається проблема формування науково-дослідницької культури майбутніх учителів біології як ключового елементу їхньої професійної підготовки в умовах інтеграції науки та освіти. Визначено сутність науково-дослідницької культури, роль у розвитку професійної компетентності педагогів, а також основні підходи до її формування. Акцентовано увагу на необхідності використання сучасних наукових методів, інтерактивних технологій та міждисциплінарного підходу для підвищення ефективності підготовки майбутніх учителів. У статті наголошується на тому, що науково-дослідницька культура є багатоаспектною категорією, тому вона розглядається як: складова загальної культури особистості, система професійних знань та умінь, міждисциплінарна компетентність, методологічна складова професійної компетентності, мотивуючий чинник фахової діяльності.

Формування науково-дослідницької культури майбутніх учителів біології є компонентом їхньої професійної підготовки, що базується на інтеграції науки та освіти. Опанування сучасними технологіями та методами навчання відіграє ключову роль у цьому процесі, сприяючи підвищенню рівня дослідницької компетентності та адаптації до сучасних освітніх викликів. Важливим є впровадження наукових досягнень у навчальний процес шляхом оновлення освітньо-професійних програм, використання новітніх знань у галузі біології та методики викладання, залучення провідних науковців до проведення лекцій, майстер-класів та семінарів, аналіз сучасних наукових публікацій та досліджень, написання статей, участь у проєктах, дослідженнях, конференціях, конкурсах, що сприятиме формуванню критичного мислення, аналітичних умінь і здатності самостійно розв'язувати складні наукові й педагогічні завдання. У статті наголошується на тому, що розвиток дослідницького мислення розширює професійний кругозір, стимулює інтерес до науки, сприяє творчому підходу до викладання біології та формує готовність майбутніх педагогів до впровадження інновацій у освітній процес.

Ключові слова: науково-дослідницька культура, інтеграція, наука, освіта, вчитель біології, урок біології.